

A photograph of a dirt path winding through a forest. The path is covered with fallen leaves and is flanked by green grass and numerous small white daisies. Tall, thin trees with light-colored bark line the path, and their shadows are cast onto the ground. The overall scene is bright and sunny.

GROEN

INN AFDIELING
FELDE-PATERSWOLDE

NUMMER 66
VOORJAAR2016

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel: 050-3095304
Secretaris	Hannie Koeleman- Lusink Hemstukken 32a 9761KM Eelde	e-mail: koeleman95@home.nl tel: 050-3095807
Penningmeester	Henk von Eije Burg. J.G. Legroweg 8 9765 AE Paterswolde	e-mail: voneije@gmail.com tel: 050-3092973 NL59 INGB000 0820257
Lid	Ep de Boer Ter Borchlaan 29/A 9728 XA Groningen	e-mail: e.deboer@home.nl tel: 050-5266364
Lid	Aafke Pot-Ellen Zuurstukken 76 9761 KN Eelde	e-mail: a.j.pot-ellen@home.nl tel: 050-3095518
Lid	Willem Zandt Burg. J.G. Legroweg 19 9765AD Paterswolde	e-mail: wzandt@hetnet.nl tel: 050-3094264
Lid	Agaath AB-van Zanten Goudsbloemweg 32 9765HS Paterswolde	e-mail: agaath.ab@ziggo.nl tel: 050-3093113

Werkgroepen en contactpersonen

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu:	Agaath AB	3093113
Tentoonstellingen en publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ferry Wilkens	3092348
Vogels:	Leo Stockmann	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337
	Jille Eilander	3091918

Voorwoord

Op 30 januari hoorde ik om 8 uur 's ochtends de eerste merel zingen, voorzichtig, maar toch duidelijk. Het waaide hard en het regende, maar dat deerde hem niet blijkbaar. Enkele dagen later waren het er al meer die in de ochtendschemering te horen waren. De eerste zingende merels: altijd een bijzonder, zelfs wat ontroerend moment van het nieuwe jaar.

We beleefden een zachte winter, met als 'frivoliteit' op 5 en 6 januari ijzel die het verkeer in Noord Nederland lamlegde; op de straten en wegen werd geschaatst.

Een nieuwigheid was de nieuwjaarsbijeenkomst in buurthuis Westend op 13 januari. Het idee daarvoor was van bestuurslid Aafke Pot. Maar: zou er naast de traditionele snertwandeling animo zijn voor een nieuwjaarsbijeenkomst? Gewoon uitproberen dus. En het werd een geslaagd gebeuren met 30-35 belangstellenden!

Als afdeling zijn we betrokken bij de organisatie van de Natuurgidsen opleiding Noord- en Oost Drenthe (zie ook elders in Groen). Verheugend is dat acht van de 32 deelnemende cursisten lid zijn van onze afdeling. We hopen dat ze de kennis die ze gaan opdoen goed gaan inzetten binnen het IVN.

In dit voorjaarsnummers staan zoals gebruikelijk weer allerlei jaarverslagen: van het bestuur en van de werkgroepen. Als afdeling hebben we goed gedraaid en de nieuwe penningmeester, Henk von Eije, heeft een prima oog voor de financiën. Hoewel minder 'in kas' dan het vorig jaar hebben we als bestuur gemeend de contributie niet te verhogen. Een (vrijwillige) bescheiden bijdrage voor bezoek aan de lezingen willen we wel in stand houden. Gelukkig geven velen ons hiermee een extra geldelijk steuntje.

Ik hoop dat u weer veel genoeg beleeft aan het lezen van deze Groen en aan het meedoen aan de diverse activiteiten, te beginnen bij de ALV op 15 maart (met een natuurquiz). Ik ontmoet u daar graag.

Leo Stockmann, voorzitter.

Omslag: Kleibos in voorjaarstooi met bosanemonen. Foto Ynze de Boer

Inhoudsopgave

Bestuur en werkgroepen IVN Eelde-Paterswolde	2
Voorwoord	3
Overzicht programma voorjaar/zomer 2016	5
Jaaroverzicht bestuur 2015	9
Lezingen en excursies 2015	10
Verslag werkgroep vlinderkampje 2015	11
Jaarverslag van de plantenwerkgroep	13
Verslag Vogelwerkgroep (VWG) 2015	15
Jaarverslag Brom: Bomen, Ruimtelijke Ordening en Milieu	16
De Natuurclub 2015 6-8 jaar	17
Jeugdnatuurclub 9-12 jaar	19
Jaarverslag werkgroep Natuurlijke Historie IVN/OLEEL	21
Excursie paddenstoelen 18 oktober 2015	23
Excursie Ganzen in het Zuidlaardermeergebied	24
Snertwandeling 29 december 2015	25
Lezing Otters 19 januari 2016	27
Natuurfoto's maken 26 jan. en 2 feb. 2016	27
Terug in het "moordbos"	29
Natuurcompensatie door vliegveld Eelde	32
Natuurgidsenopleiding van start	34
De historie van Oosterbroek	35
De meikever ook voor de soep	39
Boeken	40
Groningen, Groene Stad	41
Terreintje voor bijen	42
Nieuwe eiken langs Groninger weg	43

Overzicht programma voorjaar en zomer 2016

Voor bepaalde lezingen/excursies kan een geringe bijdrage worden gevraagd.

Zaterdag 12 maart. NL Doet. Actie zwerfvuil opruimen in het Spierveen

Voorjaar: krokussen bloeien en bijtjes zoemen, hoe fijn is het om buiten te zijn. Maar al het moois van de natuur wordt verstoord door het lelijke plastic afval dat in bermen, struiken en sloten ligt en daar ook blijft liggen als wij het niet weghalen.

Daarom houden we evenals vorig jaar samen met buurtbewoners van Spierveen weer een zwerfvuil-opruim-actie.

Het mooie van deze actie is dat iedereen eraan mee kan doen!

De ervaring leert dat vooral kinderen het heel leuk vinden! Ongetwijfeld door de aanwezigheid van kruiwagens en grijpstokken en doordat ze in struiken en sloten mogen kruipen om het afval te kunnen pakken.

Natuurlijk is er bij de start en na afloop een hapje en een drankje zodat het ook heel gezellig wordt!

Hoe laat: van 14.00 tot 16.00 uur

Voor wie: bewoners van jong tot oud van Zuurstukken en Broekstukken en andere belangstellenden.

Startpunt: *De grote kei aan de Zuurstukken.*

Vragen? Bel of mail Aafke Pot, Zuurstukken 76 tel. 06 51322641

Email: aafkeellen@gmail.com

Wees welkom en help mee!!

NL Doet is een project van het Oranjefonds waarbij mensen gestimuleerd worden om samen aan de slag te gaan, met als doel buurtgenoten (beter) te leren kennen en om samen actief te zijn voor een cultureel- of maatschappelijk- of milieudoel dat ondersteuning door vrijwilligers goed kan gebruiken.

Dinsdag 15 maart Algemene ledenvergadering, met natuurquiz

Na afloop van de vergadering wordt een natuurquiz gehouden.

Test uw kennis en kunde. Wat weet u van uw vereniging en van de natuur in uw omgeving?

Door de vele leuke, hilarische vragen en het gebruik van bijzondere natuurvondsten, wordt het een feest om aan deze quiz mee te doen!

Wie of welke groep komt als winnaar uit de bus?

Komt het zien en meebeleven!

Aanvang AVL 20.00 uur in Ons Dorpshuis, Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

April. Lezing over de natuur in de stad Groningen

Zaterdag 16 april Plantenruilbeurs

De plantenruilbeurs is ieder jaar een groot succes en dat komt niet alleen door het gratis kopje koffie maar vooral omdat u hier leuke plantjes kunt scoren. Bovendien is het een mooie gelegenheid om in contact te komen met andere tuinliefhebbers. Ook kunt u gratis tuinadviezen krijgen. Mocht u geen plantjes hebben om in te brengen dan bent u ook welkom!

De beurs wordt gehouden in de tuin van Jopy Kardol aan de *Esweg 23 in Eelde* en gaat open om 10.00 uur en sluit om 12.30 uur.

Mei, datum nog vast te stellen. IVN-wijkactiviteit Ter Borch, vogels

Zondag 22 mei Vogelexcursie Vennebroek-Friescheveen

In het kader van de Nationale Vogelweek organiseert ook onze afdeling een excursie. Vanwege de gevarieerdheid van het terrein kiezen we evenals vorig jaar voor het gebied Vennebroek-Friescheveen. Bos, moeras en water geven de verzekering van een grote variatie aan vogelsoorten. Tijdens de excursie wordt aandacht besteed aan geluid en gedrag van de vogels.

Gebruik van een verrekijker wordt aanbevolen.

De excursie start bij de hoofdingang van landgoed De Braak (bij Hoofdweg 266) te Paterswolde (direct ten noorden van de bebouwde kom). Daar is ook gelegenheid voor parkeren.

Start om 8.00 uur, einde rond 10.30 uur.

Aanmelden bij Leo Stockmann, 050-3095304 glstockmann@hotmail.com

Dinsdag 7 juni Avondexcursie Westerbroek

Westerbroek is een vrij klein, maar prachtig natuurgebied niet ver van de stad Groningen. Het biedt een zeer afwisselend landschap. Je vindt er petgaten, lanen met prachtige eiken, elzenbroekbos en nog veel meer moois. We worden rondgeleid door Anka, die het gebied door en door kent. Ze woont er namelijk middenin. Het terrein is niet overal even droog. Laarzen zijn niet nodig, maar hoge schoenen wel.

Vertrek per auto om 19.00 uur vanaf het Kampje in Eelde.

Aanmelden is noodzakelijk bij Ynze de Boer. Tel: 050-3091875
email: ynzedeboer@hetnet.nl

Zaterdagmiddag 11 juni Slootjesmiddag voor kinderen van 4-12 jaar en hun (groot)ouders

Weet jij welke aparte dieren er allemaal bij jou in de sloot leven? Tijdens de slootjesmiddag van IVN Eelde-Paterswolde kom je dat te weten. Je gaat zelf aan de slag. Met een schepnet ga je waterdiertjes vangen. Hoeveel kronkelende, wegschietende, op de kop zwemmende, bloedzuigende of nog gekkere dieren vang jij? Bekijk ze maar eens goed. Met een loep zie je het nog beter! Wij zorgen voor het materiaal om de beestjes te vangen en om in bakjes te doen. Je kunt laarzen aantrekken, maar met blote voeten in het water mag ook!

Waar we heen gaan weten we een week van te voren, kijk daarom op de website (www.ivn.nl/afdeling/eelde-paterswolde) om er achter te komen waar we zitten!

Het begint om 14.00 uur.

Je mag net zo lang blijven als jezelf leuk vindt. Maar het is om 16.00 uur afgelopen. Het kost niets!

We vinden het wel fijn als je je van te voren aanmeldt. Stuur een mail naar Rolinka: rabouwmeester@gmail.com . Graag ook vermelden hoeveel volwassenen en kinderen er komen.

Zomeravondtocht

Het is midden zomer. Het is rustig in het dorp, want velen zijn met vakantie. Op een zwoele, stille zomeravond trekken we er op uit. Wanneer en hoe? Houd de IVN website, IVN mail, Dorpsklanken en de site www.ineeldepaterswolde.nl in de gaten!

September, datum nog vast te stellen.

IVN-wijkactiviteit Ter Borch, waterbeestjes

Dinsdag 4 oktober Workshop: Bloem of Paddenstoel vilten.

Een avond ontspannen creatief bezig zijn onder leiding van iemand die zichzelf omschrijft als ‘Viltgek, natuurliefhebber en magisch creatief’. Dat moet wel een bijzondere avond worden!

Je gaat met je handen losse stukken gekleurd wol bewerken. Met een sopje van groene zeep, gaan door wrijving en geduld de losse delen één geheel vormen. Welk geheel ligt aan jou. Je kunt bijvoorbeeld een mooi gekleurde bloem of een paddenstoel vilten. Je leert de techniek zo, dat je het thuis ook zelf kunt doen. Wat je hebt gemaakt mag je natuurlijk mee naar huis nemen. De avond staat onder leiding van Annemieke van der Berg van Saporoea. Zij is lid van ons IVN en eigenaresse van het creatieve bedrijf Mooimiek. Zie

www.mooimiek.nl

In verband met het te gebruiken materiaal graag van te voren opgeven bij aafkeellen@gmail.com

Plaats workshop: Ons Dorpshuis, Bähler Boermalaan 4, Paterswolde.

Tijd: 20.00 - 22.00 uur

Kosten: leden € 10,- en niet leden € 15,- Dit is inclusief koffie/thee en materiaal.

Autoschade Herstel
Van Kalker bv

leder zijn vak

Industrieweg 12
9765 BL PATERSWOLDE
T 050 309 25 16
M 06 504 002 00
info@vankalker.nl
www.vankalker.nl

Jaaroverzicht bestuur 2015

Het bestuur heeft het afgelopen jaar 7 keer vergaderd en 1 keer met de vertegenwoordigers van de werkgroepen. Het bestuur heeft 1 keer overleg gehad met de gemeente Tynaarlo samen met de IVN's van Vries en Zuidlaren. Het bestuur heeft een werkgroep ad hoc gevormd met een vertegenwoordiger van het Vlinderkampje om de Open dag van het bestuur op het Vlinderkampje te organiseren. Het was een geslaagde Open dag. Met 3 andere IVN's zijn we gestart met het opzetten van een Natuurgidsenopleiding (NGO), die in 2016 gaat beginnen.

Er waren twee regiobijeenkomsten. Leo Stockmann, Willem Zandt en Hannie Koeleman zijn naar de voorjaarsbijeenkomst in Rolde geweest, de najaarsbijeenkomst in Assen werd door Willem Zandt, Agaath AB en Hannie Koeleman bezocht. Op de bijeenkomsten worden o.a. het landelijk beleid toegelicht en de afdelingen vertellen waar ze mee bezig zijn.

De lezingen en excursies zijn dit jaar redelijk tot goed bezocht. Een overzicht hiervan vindt u hierna.

Ledenbestand: eind 2015 hadden we 154 leden, 12 huisgenootleden, 56 donateurs en 14 jeugdleden.

Werkgroepen: De verslagen hiervan staan in Groen.

PR. Afgelopen jaar zijn we actief geweest, een stand op 't Hoogveld bij de kijkboerderij en de Open dag op het Vlinderkampje. Aan de Jaarmarkt Eelde hebben we dit jaar niet deelgenomen.

Communicatie. Aankondigingen van lezingen en excursies staan in Groen en op onze site ivn.nl/afdelingen en worden digitaal naar de leden gestuurd. Tevens worden ze gepubliceerd in Dorpsklanken en op www.ineeldepaterswolde.nl en op facebook. Ook verschijnen er regelmatig stukjes in Dorpsklanken onder de titel 'Aandacht voor de natuur' van Leo Stockmann.

Hannie Koeleman- Lusink, secretaris

Sil's Mode

Voor trendgerichte kleding

*Hoofdweg 202F - 9765 CK Paterswolde
Tel. (050) 309 56 46*

Lezingen en excursies in 2015

datum	spreker/begeleider	onderwerp/activiteit	aantal pers.
15 jan.	Albert Kerssies	Groot wild in Drenthe	40
17 feb.	Jacob de Bruyn	Leven(natuur) op een landgoed	40
3 mrt.	Cathrinus Schaafsma	Veldnamen	20
17 mrt. AVL	Anne van der Zijpp	Natuur in de omgeving van ons dorp met foto's van de laatste 10 jaar	24
21 mrt.	Aafke Pot	Opschoonactie in Spierveen	18
2 april	Marijke Akerboom Edith Barf	Diervriendelijk tuinieren	6
25 april	Jopie Kardol	Plantenruilbeurs	25
17 mei	Leo Stockmann Anne van der Zijpp	Vogelexcursie Vennebroek en Friescheveen	18
19 mei	Marc Siepman	Leven in de bodem	20
9 juni	Natuurmonumenten	Avondexcursie Kardingse	11
14 juni	Rolinka Bouwmeester	Slootjesweekend voor de jeugd	20
21 juni	Aafke, Hannie, Leo, Willem, Agaath	Open dag 't Hoogveld	ca 60
28 juni	Leo Stockmann	Fietstocht door de Onlanden	16
13 sept.	Bestuur en Tineke van den Berg	Open dag op Vlinderkampje	ca 150
18 okt.	Henk van den Brink	Paddenstoelenexcursie	20
7 nov.	Natuurmonumenten in De Braak	Nationale Natuurwerkdag, bollen planten	5
22 nov.	Leo Stockmann	Ganzenexcursie naar Zuidlaardermeergebied	9
29 dec.	Leo Stockmann Ynze de Boer	Snertwandeling bij Lieveren	30

Primera

**Heerestraat 94, Roden,
tel.: 050 5019378
Hoofdweg 87, Eelde,
tel.: 050 3093931**

Ook maandagmorgen geopend vanaf 08.30 uur!

Verslag werkgroep vlinderkampje over 2015

De winter van 2015 was door de timmeraars van de werkgroep goed benut. De eerste werkochtend in maart stond er opeens een prachtige degelijke picknickbank in plaats van de ingestorte bank. Enige weken later verscheen er weer een nieuwe bank, voor de cultuurtuin, gemaakt door de welbekende firma Kok. Uiteraard waren hier wel de nodige kosten aan verbonden. Daar is uitgebreid met het bestuur over gesproken. Met behulp van een realistische begroting laten we elk jaar aan een ieder zien welke kosten het beheer van het vlinderkampje met zich meebrengt. Het voorjaar kwam laat, vlinders waren er nauwelijks te zien, wel veel wilde bijensoorten. De werkgroepleden zijn echte diehards. Kou, wind, regen, dat deert hen niet. Ze komen gewoon iedere dinsdagochtend. Koffie drinken voor of in de berging is ook gezellig. Het afgelopen jaar is een aantal andere klussen gedaan, naast het reguliere werk in en rond de weiden, aan de meidoornheg langs het pad en in de cultuurtuin. De berging heeft een frisse verflaag gekregen. We gebruiken natuurvriendelijke kookverf Uula (Fins) waarin o.a. lijnolie is verwerkt. Ook de hekken zijn opnieuw in de lijnolie gezet. In oktober is de boomgaard verrijkt met een zogenaamde muizenruiter. Die dient om in de winter muizen onderdak te bieden opdat de (kerk-)juilen uit de buurt dan te eten hebben. We zijn benieuwd of de muizenruiter ook werkt in deze karige winter. De toekomst van het weiland ten westen van het vlinderkampje is nog steeds ongewis. Een deel is als akker in gebruik. De werkgroep heeft daar handenvol zaad gestrooid dat grotendeels toch is opgekomen. Voor een eventuele verbinding met het vlinderkampje is geld nodig. We gaan op zoek. Helaas zijn er nauwelijks scholenexcursies in juni geweest. Waarom de animo opeens veel minder was? Een succes waren de herfsttochten voor kleuters die voor het eerst georganiseerd werden, in De Duinen dichtbij het vlinderkampje. Ook een succes was de IVN open dag op het vlinderkampje in september waaraan de werkgroep het nodige heeft bijgedragen. Het vlinderkampje blijkt voor jong en oud een heerlijke plek, om te ontdekken, te beleven, rust te zoeken. En dat al bijna 10 jaar.... Volgend jaar is het zover: het vlinderkampje bestaat 10 jaar!!!

Tineke van den Berg

Lange bank

Foto Tineke van den Berg

Op de bank

Foto Tineke van den Berg

Jaarverslag van de Plantenwerkgroep IVN Eelde-Paterswolde

De plantenwerkgroep is vorig jaar weer in diverse terreinen actief geweest.

Op verzoek van Natuurmonumenten werd een eenvoudige inventarisatie gedaan van het Kluivingsbos. Er werd speciaal gelet op de z.g.n. oude bossoorten zoals dalkruid, dubbelloof en bosanemoon. In verschillende samenstelling is het gebied 2x bezocht.

Ook in de wijk Spierveen was weer activiteit. Op verzoek van de gemeente Tynaarlo is opnieuw gekeken naar de vegetatie langs enkele watergangen. Natuurlijk is ook het Permanente Quadrant in Eelderwolde weer bezocht. Probleem was dat Natuurmonumenten de waterstand in het gebied met 25 cm had verhoogd, zodat ook met laarzen aan we niet meer onze oude looproute konden gebruiken. Gelukkig is er op een zaterdagochtend een nieuwe toegangsroute gevonden. Bij dit PQ slaat de verruiging nu echter wel toe.

In juli zijn we naar de stad Groningen geweest om samen met Willem Stouthamer (K.N.N.V.) de muurflora langs de Diepenring te bekijken. Een heel leerzame excursie. Wat groeit er toch veel op de oude kademuren. We hebben zelfs een vijgenboom van anderhalve meter hoog gezien. Op 2 januari 2016 zijn we op "jacht" geweest naar bloeiende planten. We vonden tijdens onze fietstocht 16 verschillende soorten.

Ons nieuwe project zijn 2 poeltjes die gegraven zijn bij de aanleg van de

baanverlenging van vliegveld Eelde. Ze liggen langs het fietspad van de Luchtenburgerweg naar de Eekhoornstraat. Het plan is om de begroeiing van deze nieuwe poeltjes gedurende een aantal jaren te volgen.

Al met al was het weer vruchtbaar en gevarieerd jaar.

Ferry Wilkens, coordinator Foto: Leo Stockmann

fair met flair

wereldwinkel

Hoofdweg 157a
9765 CB Paterswolde
Tel: 050-3091136

Praktijk Fysiotherapie
Fysiek de Baas

Fysiek de Baas
Industrieweg 1
9765 BL Paterswolde
050-3090599
@:info@fysiekdebaas.nl

Galerie 'de Bun'

Paasveen 1 - 9496 TA Bunne - Tel. 050-3091884 - www.galeriedebun.nl

Verslag Vogelwerkgroep (VWG) 2015

Op de ledenlijst stonden eind 2015 17 personen uit Eelde-Paterswolde en 6 uit Vries. Daaronder twee nieuwe leden uit E-P: Ger Brink en Theo Bouwman. Er zijn twee vergaderingen geweest op 't Hoogevelde: 4 maart en 4 november. Na de vergadering wordt er een lezing gehouden door een van de leden. Op 4 maart deed Leo Stockmann de lezing 'Aandacht voor de natuur' (in ons dorp en op de landgoederen) en op 4 november vertelde Ger Brink over vogels van de zoutpannen (les salins) van Hyeres in Zuid-Frankrijk. Excursies zijn georganiseerd naar IJsselmeer/Vogeleiland De Kreupel (boottocht) op 7 maart (zie verslag in Groen najaar 2015), naar Midden Groningen (nieuw natuurgebied Westerpolder/ Woudbloem/ Dannemeer/ Roegwold) op 25 april (fietstocht), naar het Neuenburger Urwald Dld op 16 mei en naar de polders en kwelders (incl. vogelkijkhut De Kiekkaaste) van De Dollard op 17 oktober. Verslagen door Sieds Rienks van een aantal excursies zijn te vinden op onze IVN site. Op 17 mei begeleidden Anne van der Zijpp en Leo Stockmann de excursie Vennebroek-Friescheveen in het kader van de Nationale Vogelweek. Meerdere leden woonden de lezingen en excursie bij in Kropswolde/Zuidlaardermeergebied, georganiseerd door Werkgroep Avifauna Drenthe (WAD). Op de Roofvogeldag in Meppel op 21 februari en op de Sovondag in Ede op 28 november waren enkele leden aanwezig. Verslagen van tellingen van enkele soorten (o.a. kerkuil, huiszwaluw) verschijnen in Groen. Ook de vogelaars van Vries publiceren hun lokale tellingen.

Leo Stockmann

Grote zaagbek ♀
Paterswoldsemeer
Foto: Ger Brink

Jaarverslag BROM, Werkgroep Bomen, Ruimtelijke Ordening en Milieu 2015.

Het afgelopen jaar hebben we ons grotendeels bezig gehouden met het kritisch blijven volgen van een aantal procedures die al langer lopen.

De natuur in en om het vliegveld Eelde.

Als gevolg van de baanverlenging moet ter compensatie van natuurverlies het beheer op en om het terrein van GAE natuurvriendelijk beheerd worden. Dat houdt ook onderzoek in naar het functioneren van de gegraven poelen, het maaibeheer, de vleermuiskelders de boomaanplant en de ondertunneling van de Legroweg. Bij controle door Wietske en Tineke bleken een aantal zaken niet in orde. Dit hebben we in het jaarlijkse overleg met GAE aan de orde gesteld. Wietske geeft daar in deze Groen een uitgebreid verslag van.

Recreatiewoningen in de Leegte.

De bouw van een aantal recreatiewoningen in de Leegte kan ten slotte van start gaan nadat door ons bedongen is dat het terrein zijn moerassige structuur behoudt en de toegankelijkheid vanuit het water voor waterdieren behouden blijft.

Eikenkap

De kap van een groot aantal eiken aan de Groningerweg hebben we niet tegen kunnen houden. We hebben wel bedongen dat eerst zorgvuldig is gecontroleerd op aanwezigheid van vleermuisonderkomens, die juist in oude bomen met spleten en gaten vaak voorkomen. Deze bleken niet aanwezig. De herplant heeft de afgelopen periode plaatsgevonden.

Het transferium bij de Punt.

Onze bezwaren tegen de plannen van een transferium van 2000 auto's bij De Punt heeft tot gevolg gehad dat de provincie Drenthe besloten heeft dat het aantal auto's beperkt zal worden tot 200 auto's. Voordat de plannen gerealiseerd kunnen worden moet door de gemeente Tynaarlo eerst nog een MER-rapportage worden gemaakt over de invloed van dit verkleinde transferium op het natuurgebied van de Drentsche Aa. We kunnen daar alsnog onze bezwaren laten horen.

Bezorgde burgers.

Vaak krijgen wij van bezorgde burgers te horen van hinder die werkzaamheden van de gemeente of door de gemeente gegeven vergunningen opleveren voor de omwonenden. Zij vragen dan om ondersteuning van hun bezwaren door het IVN als natuurorganisatie. Zo is door de omwonenden van de Hullen bezwaar gemaakt tegen de extra bewakingsverlichting ter beveiliging rondom het terrein van de VNN (Hoog Hullen) De aangebrachte lampen leveren onnodig ook prachtig verlichte

boomkruinen op met als gevolg dat de voorheen altijd aanwezige beschermde vleermuizen en uilen niet meer zijn waargenomen. Het IVN bekijkt dan of ze een bijdrage kan leveren.

Versterking BROM.

Dit is een globaal overzicht van waar we dit jaar mee bezig waren. Het blijft belangrijk dat we de manier waarop de gemeente haar natuurbeleid uitvoert kritisch blijven volgen. We hebben als BROM versterking nodig van mensen die zich ook willen inzetten voor het behoud van natuur, milieu en landschap in onze eigen omgeving.

Agaath AB

De Natuurclub 2015 6 tot 8 jaar

De natuurclub bestond dit jaar 25 jaar. Op 7 oktober werd dit gevierd op de kijkboerderij 't Hoogeveld. De natuurclub is een hechte samenwerking van welzijnsorganisatie Trias (toentertijd Ons Dorpshuis) en het IVN.

Huidige en oud-natuurclubmedewerkers in het stro

Foto: Rutger Hiemstra

Het gaat goed met de natuurclub! In het voorjaar en in het najaar was de groep vol, er kwam zelfs een aantal kinderen op de wachtlijst. Misschien had dat ook te maken met de enthousiaste vaste begeleider, Rutger Hiemstra, maar zeker ook met de inzet van het team IVN'ers. In de herfst kwam Trias stagiaire Arne ter ondersteuning.

Trias wilde het jubileum niet zonder slag of stoot voorbij laten gaan. Op 7 oktober was het dan ook een beetje feest. De kinderen werden ontvangen op de kijkboerderij. De boerin Alma vertelde over de koeien, waarna de kinderen biks mochten geven aan de koeien. Daarna stond de huifkar klaar en maakte de groep een tocht door de Onlanden. Midden op de brug over het Eelder Diep stopte de tractor. We konden mooi naar het meanderen van het diep kijken. Even voorbij het Beeld werd een kimp spel gedaan. Bijna terug bij de boerderij vroeg Rutger of de kinderen wel eens kip gegeten hadden. Dat was het geval, maar nu gingen we 'Uil' eten!! Het bleek een gebakje met een uilenfoto erop en een glas limonade. De leiding dronk koffie en ook enkele begeleiders van het eerste uur waren aanwezig, Martha Buitenkamp en Fred van der Noord. Maar we moeten vooral Tineke van den Berg en Agaath AB niet vergeten, die al die jaren bij de Natuurclub aanwezig zijn.

Tekst: Tineke van den Berg en Gerbrig Rietema

Kimspel als onderbreking van de huifkartocht Foto: Rutger Hiemstra

Jeugdnatuurclub 9-12 jaar

De tweede zaterdagochtend van de maand komen we met zo'n 10-12 kinderen bij elkaar. Midden in het bos achter museum de Vosbergen hebben we een perfecte uitvalsbasis. Omdat we daar het hele jaar door terecht kunnen, wordt het terrein eigen. We herkennen groeiplekken van planten, halen herinneringen aan vorige keren op.

Vorig jaar hebben we onder andere:

-Vogels gespot met Ton Bot, met twee telescopen en veel verrekijkers.

-Vallen gezet met Koen Reinders: dat appelleert wel aan ons jagers-instinct! Koen versterkt de leiding met veel enthousiasme, we zijn blij met zijn aanwezigheid!

-Een lezing over zoetwatervissen door Cor Eleveld van de hengelsport federatie gevolgd.

-Sporen gezocht, planten gegeten, dieren geraden en nagedaan.

-Bezoek natuurmuseum van Klaas Nanninga aan de Korreweg in Groningen.

We waren voltallig, een paar nieuwsgierige ouders konden ook mee naar binnen. Om te genieten van de prachtige verzameling en presentatie van

zoveel uit de natuur. Inspirerend om zelf te verzamelen, als je dat niet al deed. Interesse, ben je (nog) niet geweest, op zijn site staan leuke filmpjes zodat je een impressie- krijgt. En onder *Vondst van de week* allerlei wetenswaardigheden. www.klaasnanninga.nl

-In december op blote voeten in bomen geklommen op het *Blote Voeten Pad Opende*. Als afsluiting van het seizoen met een paar auto's vol lekker vroeg bij het pad. In het water, door de modder, klimmen en klauteren.

Op blote voeten

Beide foto's: Dineke Buist

We hebben een stop op onze deelnemerslijst gezet. De ruimte binnen laat niet meer kinderen toe en we houden ook van in relatieve stilte door het bos trekken. Bent of kent u iemand die ons team wil versterken of een keer een (deel van de) ochtend een onderwerp wil belichten? Neem dan vooral contact met ons op!

Begeleiding: Annemieke Berg van Saparoea (42 jaar) en Martijn Loenen, (42 jaar) 050 5252281 Dineke Buist, (52 jaar) 06 29016126 Koen Reinders (17 jaar)

Jaarverslag Werkgroep Natuurlijke Historie (Ol Eel/ IVN)

Werkgroep Natuurlijke Historie kwam in 2015 slechts 3 keer bijeen, n.l. op de derde woensdag in februari, oktober en november; de opkomst bestond steeds uit 7 personen. Het niet doorgaan van een aantal vergaderingen had o.a. te maken met een langdurige ziekte van voorzitter Jille Eilander in het voorjaar. Door vakanties vielen evenals voorgaande jaren ook de maanden januari, september en december weg. Juli en augustus vallen in Ol Eel's zomerreces. Wij hopen in 2016 weer vaker bijeen te komen.

De bijeenkomst van 18 februari werd door Cathrinus Schaafsma benut als generale repetitie voor de lezing, die hij op 3 maart hield in Ons Dorpshuis voor de IVN-afdeling Eelde-Paterswolde. Zowel bij de voorbereidingen als tijdens de lezing werd hij geassisteerd door Jille Eilander en Ate Trox. Naast veel IVN-ers waren ook Ol Eel-leden aanwezig.

De tweede vergadering, gehouden op 21 oktober, werd besteed aan 'bijpraten', omdat de leden elkaar liefst 8 maanden niet meer hadden gezien. De belangrijkste gespreksonderwerpen waren het 100-jarig bestaan van de Imkervereniging Haren-Paterswolde, die 100 bomen schonk voor een 'bijenbos' op het Bully Drevesland bij de Helmerdijk en de radio-opnamen door de journalisten van RTV Drenthe in Oosterbroek resp. het Kluivingsbos t.b.v. 'Drenthe toen' ['Mien Dörp'] met Cathrinus Schaafsma. Ook de t.v.-opname t.b.v. het natuurprogramma ROEG! was in het Kluivingsbos opgenomen. Tenslotte beraadde men zich op de voortgang van de werkgroep, dit in verband met het afmaken van het reeds lang geplande 'groene boek'.

Dat leidde er toe, dat de vergadering van 18 november vrijwel geheel aan een mogelijke doorstart van dit werk na 3 jaar stilstand werd gewijd. De hoofdstukken van het 300 blz. tellend manuscript zullen in 2016 door diverse leden worden doorgenomen. Daarna zal de schrijversgroep o.l.v. Ginie Arends-Luinge weer nieuw leven worden ingeblazen.

Bij lezingen, georganiseerd door respectievelijk IVN, Ol Eel, Gemeente Tynaarlo en CRE met als onderwerpen herstelwerkzaamheden in de landgoederengordel, bodemleven, archeologie en bijen kon men in het publiek ook steeds enkele leden van Werkgroep Natuurlijke Historie ontwaren. Aan een eigen excursie in mei kwam men dit jaar niet toe vanwege de ziekte van voorzitter Jille Eilander. Wel konden de leden, als zij wilden, zich aansluiten bij een IVN-vogelexcursie in diezelfde maand.

Cathrinus Schaafsma, vice-voorzitter

HOOFDWEG 179A
9765 CC PATERSWOLDE
050-7676292
EMAIL: INFO@FIETSE.NU

GEOPEND: MA.T/M Do. 9:00-18:00, Vr. 9:00-20:00 EN ZA. 10:00-16:00

Brood- en banketbakkerij Dunnewind

"De warme bakker:

voor wie van lekker brood houdt"

Hoofdweg 142 - Paterswolde - telefoon 050-3091472
www.bakkerijdunnewind.nl

PROFILE
DE FIETSSPECIALIST

Mulder

Hoofdweg 92, Eelde, Tel. (050) 3091321
www.profilemulder.nl

STER ACCOUNTANTS SCHEIDINGSADVIES

Jan Pelleboerplein 1, 9765 BR Paterswolde
Tjalk 14, 9606 RD Kropswolde
Tel. 050 3090233

www.steraccountants.nl
info@steraccountants.nl
www.sterscheidingsadvies.nl
info@sterscheidingsadvies.nl

UW FINANCIËLE HUISARTS

Op zoek naar paddenstoelen

Ochtendexcursie op landgoed De Braak, 18 oktober 2015

Dat het aanvankelijk wat regende, dat paste wel bij een herfstexcursie paddenstoelen. 18 personen, onder wie meerdere kinderen, waren present. Gids Henk van den Brink, geschoold bij de paddenstoelenwerkgroep van IVN Roden, maakte ons als opwarmertje eerst attent op de meest bekende soort van ons land, de vliegenzwam. Altijd leuk die rode zwam met witte stippen, bekend van kabouter Spillebeen.

De oogst aan soorten viel zeker niet tegen. Vooral de kinderen bleken goede speurders en vonden ook de erg kleine soorten, die de gids ‘maar even moest benoemen’. Af en toe kwam er een veldgids aan te pas om de soort op naam te brengen. Soms bij gebrek aan duidelijke kenmerken (verouderd, en geen microscoop om sporen te bekijken) moest de soortnaam onbekend blijven. Van enkele soorten werd een stukje geproefd omdat ook smaak een rol kan spelen bij het determineren. Het geproefde werd weer uitgespuugd, je weet maar nooit of je met een dodelijke soort te maken hebt. Uiteindelijk kwamen we op bijna 40 soorten.

Gids, onder de paraplu, geeft uitleg

Foto: Leo Stockmann

Als je hebt meegelopen, dan zullen de volgende namen u wel iets van een o-ja gevoel geven. Zoek de soorten nog maar eens op in een veldgids of op internet.

Braakrussula, regenboogrussula, zwavelkopje, elfenbankje, houtknotszwam (dodemansvinger), rechte koraalzwam, kleine stinkzwam, rode koolzwam, botercollybia, scherpe collybia (op bladeren), helmmycena, doolhofzwam, grijze gaatjeszwam, wit oorzwammetje, prachtvlamhoed, takjestaailing (takruitertje), vliegenzwam, honingzwam, aardappelbovist.
Een geslaagde excursie.

Leo Stockmann

Ganzen en andere vogels in het Zuidlaardermeergebied

Excursie per fiets op 22 november 2015

Met z'n negenen waren we, allen warm aangekleed. De jongste een jaar of 12, een jongen, Noer, die al veel belangstelling heeft voor vogels. Leuk is dat. Vanaf Het Kampje in Eelde fietsten we over Haren naar Onnen, waar we via de Zuiderhooijdijk de Onnerpolder instaken. Dit weggetje komt uit bij het gemaal Onnerpolder aan het Drentsche Diep (Hunze). Vanaf het plateau van het gemaal heb je een prachtig overzicht over het vernatte weidse poldergebied: Onnerpolder en Westerbroekstermadepolder (overkant Hunze). Onderweg waren we al langs een grote gemengde groep van kol- en brandganzen gekomen. Met verrekijker en telescoop goed te bekijken. Her en der waren ook een grote zilverreiger, een blauwe reiger en een knobbelzwaan te zien.

Juvenile kolganzen en enkele witte 'tamme' ganzen

Foto: Ynze de Boer

Terug in Onnen fietsten we zuidwaarts om de Osdijk te nemen die door de Oostpolder gaat; een aftakking (fietspad) van de Osdijk leidt in zuidelijke richting naar een vogelkijkhut bij het Zuidlaardermeer. Ook in de deels natte Oostpolder zaten gemengde grote groepen kol- en brandganzen die we goed konden bekijken. Vanuit geboomte, o.a. elzen, langs een petgat aan de Osdijk hoorden we hoog gekwetter, het bleek om een groep putters en sijzen (sijjsjes)

te gaan. Onze jongste vogelaar zag in een boom een vinkachtig vogeltje met een knalrode borst. De telescoop maakte er een mannetje goudvink van. Ook het vrouwtje bleek er te zitten. Noer was helemaal verguld met de waarneming, nooit eerder had hij deze soort gezien. Vorig jaar op een excursie had hij voor het eerst een koekoek gezien.

Vanuit de kijkhut hadden we een mooi uitzicht over het meer. Hier dreven 500 smienten met enkele slobbeenden, een groepje krakeenden, een groepje kuifeenden en een groepje meerkoeten.

Enkele buizerden, wat grauwe ganzen en nijlganzen, een sprintende haas en twee rennende reeën maakten de excursie nog aangenamer. Ook van het weer genoten we: prachtige winterse luchten, soms wat zon, een hagelbuitje en een natte sneeuwbus. Via Appelbergen terug naar Eelde-Paterswolde.

Leo Stockmann

Verslag snertwandeling van 29 december 2015

Bij een snertwandeling denk je aan vorst en aan een besneeuwd landschap. Maar niets van dat alles. In de warmste decembermaand ooit gemeten liepen we de wandeling in de zon bij een temperatuur van zo'n 10 graden (om 11.30 uur). Ongekend. We waren met 30 personen gestart bij Café 't Hart van Lieveren. De uitgestippelde route verkende de omgeving rondom Lieveren. Op diverse punten zou gids Leo Stockmann uitleg geven over het landschap. We liepen eerst over het deels natte-modderige zandpad Achter 't Bos langs het Lieverder(noord)bosch aan de noordkant van het dorp. Dit bos is al eeuwen oud en werd gebruikt voor houtexploitatie. Via het dal van het Lieversche Diep (prachtig beeld) bereikten we het Mensinger bos en Moltmakersstuk, een heideterreintje, om via de Alteveerse bossen weer het dal van het Lieversche Diep over te steken over een nieuw bruggetje. Hier

was kortgeleden nog een natuurontwikkelingsproject uitgevoerd. Een stuk ooit gekanaliseerd diep was gedempt en de oude meanders waren in ere hersteld. Via de Zuidesch en het zandpad De Drift bereikten we Lieveren weer. Er zijn plannen om bij De Drift een Lieverderzuidbosch aan te leggen; het oorspronkelijke Zuidbos is lang geleden i.v.m. houtexploitatie gekapt. De Glühwein, vreemd genoeg ingeschonken in een plastic bekertje, en de snert met worst (voor niet-vleeseters tomatensoep) smaakten uitstekend en er werd gezellig ‘gekletst’.

Mooi dat onze snertwandelingen aantrekkelijk zijn voor een grote groep mensen.

Leo Stockmann

Belangstelling voor tonderzwammen Foto's Ep de Boer

Verslag lezing otters van 19 januari 2016

Ondanks de kans op gladheid (sneeuwbus, bevrozing; in Haaksbergen en niet in Noordlaren werd de eerste marathon op natuurijs verreden) waren er zeker 60 personen op de lezing in het Loughoes door Addy de Jongh uit Leeuwarden afgekomen, IVN'ers en donateurs van De Onlanden, ons nieuwe natte natuurgebied.

Hij bracht voor de pauze zijn verhaal met mooie plaatjes en een filmpje met verve. Na de pauze beantwoordde hij de vele vragen vanuit de zaal. De Jongh is een expert. In zijn studententijd al met onderzoek naar de otter begonnen (in Schotland) en nu 40 jaar later nog steeds met de otter bezig. De otter is van weggeweest in ons land (1989) weer terug via herintroductie en spontane vestiging. Gebieden zijn geschikt gemaakt om de otter te doen kunnen overleven. Ook in het Zuidlaardermeergebied en in de Onlanden komen ze weer voor. Sterfte onder otters komt vooral nog door het verkeer en door verdrinking in visfinken. Jaarlijks gaat daardoor een derde van het otterbestand dood, een veel te hoog aantal! Nog veel meer wegen moeten worden voorzien van otterpassages en visfinken met otterwerende constructies. In het Onlandengebied zijn er passages in de weg van Peize en Hoogkerk en in de weg van Eelde-Paterswolde en Peize. Ook in de Meerweg tussen Paterswolde en Haren komt een brug met otterpassage. De snelweg tussen Groningen en De Punt had al heel lang voorzien moeten zijn van een goede en brede ecologische passage voor land- en waterdieren. Aan bepaalde voorzieningen gaat daar 'binnenkort' wel gewerkt worden. Met het nadoen van dankbaarheidsgeluidjes van de otter bedankten we de spreker.

Leo Stockmann

Mooie natuurfoto's maken.

(Verslag van de lezingen op 26 januari en 2 februari 2016)

Ze hadden zich goed voorbereid, de docenten Anne van der Zijpp, Sieds Rienks en Ger Brink. De inhoud van de lezingen was mooi verdeeld onder de drie. En alle drie hebben ze de gave van het woord. Maar hoeveel mensen kun je verwachten over het onderwerp: Fotografie als extra dimensie voor

natuurbeleving. Dat was de onzekere factor vooraf. Nou dat viel erg mee. De eerste avond waren er 14 belangstellenden, de tweede avond 16. En ze kregen een gedegen programma voorgeschoteld: uitleg, op luchtige wijze, over digiscoping, spiegelreflexcamera's, lenzen, hulpstukken e.a. In de zaal stonden twee grote telescopen ('dikke toeters') opgesteld, waarop camera's gemonteerd, een schuilhut en nog wat andere dingen. Uitleg werd ondersteund door plaatjes op het scherm. En natuurlijk werden tal van foto's getoond, dat zijn per slot toch de pronkstukken van de fotograaf. Maar naast de schitterend geslaagde foto's werden expres ook beelden vertoond die minder geslaagd waren. Het geheel van een goede foto nemen is een spel van allerlei variabelen volgens Ger Brink. Weer, positie van het object en van jezelf, achtergrond, dieptescherpte, sluitertijd, lichtgevoeligheid van de sensor, stabiliteit van de apparatuur, gedrag van het object enz. Het is veel oefenen eer je goede plaatjes kunt maken, en dan nog ben je ook als geslaagd fotograaf vaak niet tevreden. Elke foto is weer een uitdaging voor jezelf. We kunnen stellen dat de lezingen over 'Mooie natuurfoto's maken' zeker geslaagd zijn.

Leo Stockmann

De docenten in overleg

Foto: Leo Stockmann

Terug in het ‘moordbos’; twee doden in het Kluivingsbos

Op 2 oktober j.l. werd ik gevraagd mee te werken aan een programma van RTV Drenthe, het natuurprogramma ROEG!, dat doorgaans op zaterdagen wordt uitgezonden. Men wilde een reportage verzorgen over een ‘moordbos’ en hoorde, dat in Paterswolde een dergelijk bos bestaat, het Kluivingsbos. Hier is op 21 september 1916 een Groningse onderwijzeres vermoord en tijdens de Bevrijdingsdag, vrijdag 13 april 1945, is daar een onderduiker door Duitsers neergeschoten en weldra overleden.

Het bos zelf is óók bijna vermoord, want op maandag 13 november 1972 zijn in het westelijk deel ervan bijna alle naadbomen, tezamen meer dan de helft van de oppervlakte, plat gewaaid door de orkaan, die toen over Noord-Nederland raasde. .

Het Kluivingsbos is 13 ha groot, met het schrale grasland aan de oostzijde tot het Paterswoldse Meer 15 ha. De ondergrondflora bestaat in het bos uit bosgierstgras, bosanemoon en dalkruid, in het grasland groeit de egelboterbloem. Bij de sloten van het weiland vind je moeraswalstro. Er huist een reigerkolonie; regelmatig kan men hier een reiger ontwaren, zelfs in het nabijgelegen Villapark (1930). Verder kan men in het bos de bonte specht, de wielewaal en de buizerd aantreffen. In het oostelijk deel wijzen sporen op de aanwezigheid van reeën.

Bosrand en waterkant

Sinds 1964 zwaait Natuurmonumenten de scepter over het Kluivingsbos en heeft het van karakter doen veranderen, met name het westelijk deel. Dat was eertijds een moeilijk toegankelijk naaldbos achter een grasveld, met donkere paden. Na de orkaan is dit stuk veel opener gemaakt en zijn bijna alle naaldbomen verdwenen. Het oostelijk gedeelte was en is voornamelijk een loofbos met veel eiken op vochthoudende bosgrond, maar al enkele decennia lang niet meer toegankelijk. De term ‘moordbos’, die snel valt, als men spreekt over het Kluivingsbos, slaat dan ook vooral op het westelijk gedeelte. Hier werd op 21 september 1916 een moord gepleegd op de Groningse onderwijzeres Willemiene Henriëtte (Wilhelmina) Jansen. Haar lichaam werd 7 maanden later, op 19 april 1917, gevonden door twee arbeiders, Chris Tinge en Jans Stoffers (‘Fennen Jans’), tijdens het uitpoten van jonge dennen. Het in verregaande staat van ontbinding verkerend lijk werd aangetroffen op een kleine open plek van 2 bij 1 ½ meter aan de rand van het bos, 25 m van de Groningerweg.

Zij werd naar een stal van het Familiehôtel gebracht en daar gekist. Haar begrafenis vond onder grote belangstelling plaats op 23 april 1917 op de

Zuiderbegraafplaats. Ook langs de weg, die de rouwstoet aflegde vanaf het Martinikerkhof, stonden veel mensen te kijken. Een dag later werd haar verroeste fiets aangetroffen achter het oostelijk deel van het Kluivingsbos in het Paterswoldse Meer, 5 m van de oever vandaan, door tuinman Jan Bonder. Voordien had zoeken aldaar met een magneet alsook in Leijenloop en Paterswolder Schipsloot niets opgeleverd. En de dader is nooit gevonden...

Treurbeuk en duiker

Aan het einde van de doodlopende Onlandseweg, tevens aan de rand van het Kluivingsbos staat een forse treurbeuk. Die is daar na de Tweede Wereldoorlog gepoot bij een monument ter nagedachtenis aan twee buurtgenoten, Willem Harm Rutgers en Jacob de Vries.

Eerstgenoemde (19 jaar; Onlandseweg 12) kwam op 29 juli 1943 om in Warnemünde (Dld) bij een bombardement op de vliegtuigfabriek, waarin hij als dwangarbeider werkte.

Onderduiker Jacob de Vries (28 jaar) werd op Eelde's Bevrijdingsdag, 13 april 1945, door enkele Duitsers ontdekt en neergeschoten. Men bracht ook hem naar het Familiehôtel, toen een sanatorium. Op het moment, dat de tanks er over de weg rolden, overleed hij. Hij heeft de bevrijders nog wel gehoord, maar niet meer gezien. Hij werd op 18 april 1945 ter aarde besteld op de Algemene Begraafplaats Eelde ('het oude kerkhof'). Op diezelfde dag is Willem Harm Rutgers er herbegraven.

Duiker in de Leijenloop
Foto: Cathrinus Schaafsma

Een cruciale rol bij de gebeurtenis heeft de duiker in de Leijenloop onder de Groningerweg gespeeld. Hierin trof een andere onderduiker, Sip Uri uit Assen, 's morgens een verdachte bus aan met draden op de bodem van de beek. Jacob de Vries knipte de draden door en nam de bus mee naar huis (Onlandseweg 19). Toen zij 's middag gingen kijken naar méér, werden zij gezien door de vijand. Uri wist te ontkomen.

Omdat het voor de buurt moeilijk bleek het monument te onderhouden, nam de Gemeente Eelde deze taak in 1977 over. Zij verplaatste het naar het midden van het bos, daar, waar De Vries door 3 kogels was getroffen, en bestemden het voor alle 12 gevallen Eelder oorlogsslachtoffers. Elk jaar vindt hier op 4 mei om 18.00 uur een herdenking plaats.

Toevallige overeenkomsten

Hoewel beide gebeurtenissen volkomen op zichzelf staan, vallen er toch meerdere toevallige overeenkomsten te ontdekken. Beide gewelddadige gebeurtenissen vonden plaats in het westelijk deel van het Kluivingsbos in een tijd van oorlog in de maand april. Beide slachtoffers waren ongeveer even oud, 29 resp. 28 jaar; in de tijd, dat de één werd vermist (21 september 1916 e.v.d.), werd de ander geboren (7 oktober 1916). En in beide gevallen speelde bij hun dood het nabijgelegen Familiehôtel een rol van betekenis. Het grote verschil ertussen is de herdenkingswijze.

Wat mijns inziens nog ontbreekt, is een herdenkingsteken voor Wilhelmina Jansen. Een informatiepaneel van Natuurmonumenten en Ol Eel zoals bij de parkeerplaats t.a.v. het onderduikershol bij De Duinen is geschied, zou volgens mij op zijn plaats zijn.

ROEG! en Mien Dörp

De opnamen in het Kluivingsbos waren te zien op zaterdag 17 oktober in ROEG! (rubriek Buitenlui) en te horen op zondag 18 oktober bij “Drenthe toen” vanaf 14.00 uur.

Cathrinus Schaafsma

Jentigmode

Hoofdweg 77 - Eelde
Tel. 050 - 737 0304
www.jentigmode.nl

OPENINGSTIJDEN
Dinsdag t/m vrijdag: 10.00 - 17.30 uur
Zaterdag : 10.00 - 17.00 uur

Natuurcompensatie door vliegveld Eelde

In 2012 is een mooi stuk kleinschalig landschap ten prooi gevallen aan de uitbreiding van Groningen Airport Eelde. De treurige foto's van de gekapte bomen zijn toen in Groen afgedrukt.

Het IVN heeft zich ingespannen om alle natuurcompensatie voor elkaar te krijgen die de Europese, Nederlandse en gemeentelijke regelgeving voorschrijft. Daarom zijn er voor de amfibieën vijf poelen gegraven; ter compensatie voor de verloren houtwallen is ruim vijf hectare jong bos aangelegd en voor het verlies van een stuk van de Eekhoornstraat zijn zeventien bomen van vijf meter hoog gepoot. Afbraak van het huis Bunnerzandweg 4 betekende dat de Grootoor vleermuizen hun verblijfplaats verloren. Hiervoor in de plaats zijn twee nieuwe vleermuiskelders gemaakt en een veertigtal vleermuiskasten opgehangen. Onder de Legroweg zijn twee buizen aangelegd om ervoor te zorgen dat kleine dieren vanaf de landgoederenzone langs het vliegveld verder kunnen trekken.

Al deze compensatie moet natuurlijk ook functioneren. De gemeente Tynaarlo en het vliegveld gaven Haskoning DHV de opdracht een monitoringsplan te maken voor de natuurcompensatie rond het vliegveld. Dit is een keurig plan geworden met checklisten over het functioneren van het bosperceel, de alternatieve vleermuisvliegroute, de poelen die als 'stapstenen' moeten functioneren, de faunatunnels, de vleermuiskelder, de vleermuiskasten en het bloemrijke schraalland langs de hekken van het vliegveld. Twee werknemers van het vliegveld zijn vorig jaar bezig geweest met het reinigen van de vleermuiskasten, een poging om de grote hoeveelheid water in de kelder te verminderen, het uitsteken van Jacobs Kruiskruid en dergelijke. Zij zijn degenen die verantwoordelijk zijn voor de monitoring.

Het IVN blijft in overleg met het vliegveld en zal de resultaten van de eerste monitoring nog krijgen. Ook zal het IVN een uitnodiging krijgen om binnen de hekken samen met de beide medewerkers de fauna passages, de onderdoorgangen onder het hek en de vegetatie onder andere van de ecologische zone te schouwen. Tot dusverre lijken de resultaten van de aangelegde compensatie mager. In de vleermuisverblijven overwinterden geen dieren. In de poelen kwaakten kikkers, in drie kasten zat een vleermuis en op het luchtvaartterrein zaten meer hazen dan het vliegveld voor de vliegveiligheid acceptabel achtte.

Bruine kikker

Foto: Leo Stockmann

De kleine passage onder de Legroweg functioneert, maar het maakt de indruk dat dieren langs het gaas niet voldoende buiten het luchtvaartterrein om verder geleid worden. De grote passage staat vooral in herfst en winter vol water, dus die werkt onvoldoende.

Wie belangstelling heeft voor het monitoringsplan, voor het IVN commentaar hierop en voor het verslag van de bijeenkomsten tussen IVN en vliegveld kan dit gemaild krijgen; neem even contact op met Tineke van den Berg-Huisman of Wietske Jonker-ter Veld.

Wietske Jonker

voor al uw drukwerk!

Mercuriusweg 11
9482 WK Tynaarlo
Tel.: (0592) 54 45 41
Fax: (0592) 54 46 31
www.printstudiozeven.nl
E-mail: info@printstudiozeven.nl

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag
van 09.00 - 17.00 uur

Natuurgidsenopleiding Noord en Oost Drenthe 2016/2017 van start

Na de goed bezochte voorlichtingsavond over de opleiding op 6 oktober 2015 in dorps huis De Pan in Vries ging het echt lopen met de aanmeldingen. We hoopten op zeker 25 deelnemers, het zijn er uiteindelijk 32 geworden, en daarmee zit de opleiding vol. Een voorbereidingsteam is bezig geweest een opleidingsprogramma samen te stellen, dat in december zijn goedkeuring kreeg van het IVN Cursushuis (commissie Meetlat), zeg maar de landelijke kwaliteitsbewaker van de opleidingen. In het voorbereidingsteam zitten vertegenwoordigers van de IVN-afdelingen Vries, Eelde-Paterswolde, Zuidlaren en Aa en Hunze alsmede Marit Stokkentreef, regioconsulente Noord. Bij de programmaonderdelen zoeken zij ook docenten en begeleiders. Vanuit IVN Eelde-Paterswolde maken Rolinka Bouwmeester (algemeen coördinator), Maaike de Goeij en Leo Stockmann deel uit van het team. De cursus wordt bekostigd door gelden van de deelnemers en gelden van diverse sponsors: Provincie Drenthe, Gemeente Aa en Hunze, Jennie Vrielingfonds (van het PBC fonds), NAM en Het Drentse Landschap. De vier IVN afdelingen hebben elk een voorschotbedrag gegeven. De gemeente Tynaarlo heeft afgezien van een donatie.

Inmiddels is de opleiding in januari van start gegaan. Onder de deelnemers zijn acht lid of lid geworden van IVN Eelde-Paterswolde. De theorieavonden (1 x per 2 weken) zijn in dorps huis De Pan, de veldactiviteiten op verschillende locaties. Als welkomstgeschenk hebben alle deelnemers een loepje gekregen. Ongetwijfeld zal in een volgende Groen over het verloop van de opleiding geschreven worden.

Foto: Excursie in De Braak op 6 februari, Leo Stockmann

De (natuurlijke) historie van Oosterbroek

Op dinsdag 25 augustus 2015 ontving ik een verzoek van RTV Drenthe om mee te werken aan een radioprogramma op de zondagmiddag, 'Drenthe toen'. Reeds de volgende middag wandelde ik met de reporter over de lanen van Oosterbroek om te vertellen over de rijke historie van dit landgoed door de eeuwen heen. De uitzending vond plaats op corsozondag 6 september en duurde 4 minuten. De opname daarentegen had liefst 1 ½ uur in beslag genomen. Bij diverse objecten werd stilgestaan

Kerklaan en Molenlaan

Het landgoed Oosterbroek is door mensenhanden gemaakt; kaartmateriaal laat daarover geen enkele twijfel bestaan. Twee kaarsrechte oprijlanen met beukenrijen aan weerskanten, de noordelijke Kerklaan met 6 (3 aan weerszijden) en de zuidelijke Molenlaan met 4 (idem 2) trekken je als het ware de geschiedenis in. De beuken hebben een enorme lengte, op zoek naar het licht! Feitelijk eindigen beide lanen halverwege, bij de geknikte Dwarslaan tussen havezate Oosterbroek (derde gebouw; 1924) en 'dochter' Hoog-Hullen (1878). Vóór 1830 liepen zij dóór tot de huidige Borgstee, het oudste Oosterbroek, dat nu als een natuurlijke plattegrond nog de plek, grachten, voorplein en kruidentuin van eertijds weergeeft, ook al is het geheel heden ten dage een paardenhouderij. Gezeten op zijn stoel kon de Heer van Oosterbroek -wie ook maar- zien, of zijn werkvolk door de week naar de molen in Zuideinde ging en op zondag naar de kerk, vanuit één enkele raam, vandaar de benaming zichtlanen! Zij zijn aangelegd omstreeks 1785 door de toenmalige Heer van Oosterbroek, mr. Tonco Modderman, die Oosterbroek in 1781 kocht.

Tegenwoordig is de Kerklaan zo goed als onverhard en afgesloten voor het vierwielig verkeer. Het fietspad aan de zuidkant wordt elke dag vrij intensief gebruikt, richting Glimmen en Harenermolen. De Molenlaan en Dwarslaan zijn geasfalteerd en verstouwen ook auto's e.d., tot de twee landhuizen. Men kan verder oostwaarts langs de Oosterbroekster Schipsloot, maar dan over een zandweg (geen aanrader!) richting Oosterbroeksebrug en verder. Het aantal beukenrijen duidt erop, dat de noordelijke laan eerst de hoofdlaan is geweest, maar de zuidelijke van de twee toegangen, die rol allengs heeft overgenomen. De namen zijn officieus, want de straatnaam Oosterbroek geldt voor het gehele wegenpatroon hier, met een zéér verwarrende huisnummering! Men raadplege hiervoor de plattegronden nabij de Burg. Legroweg.

Sterrebosch en Schipsloot

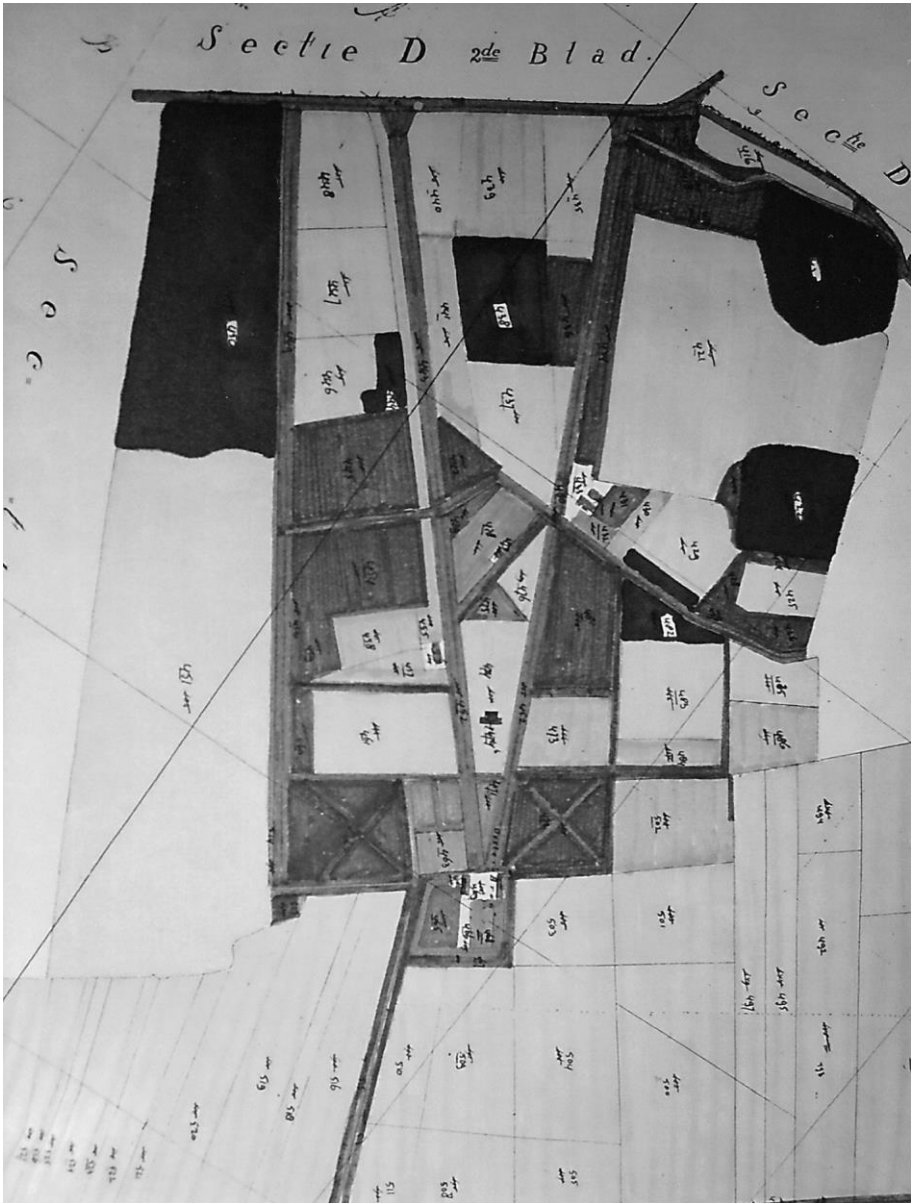
In het verleden zijn pogingen gewaagd om de contouren van de Borgstee zoveel mogelijk in oude staat te restaureren, tot nu toe zonder effect. Anders is het gesteld met het schuin ervoor liggende Sterrebosch, aangelegd in 1794, dat sinds 1984 in handen is van KGS (Kraus-Groeneveld Stichting). De symmetrische waterpatronen, waarop tal van bomen staan, zijn in 1989-1991 gerestaureerd en worden sindsdien keurig onderhouden. Eén van de diagonale wegen is uitgegroeid tot een ‘verkeersweg’, maar het gekruiste wegenpatroon is toch nog duidelijk herkenbaar. Het oostelijke buitenpad herbergt hier en daar nog rode baksteen, hetgeen beduidt, dat eertijds het verkeer niet door het bos, maar eromheen ging. Het Sterrebosch heeft tot 1919 een evenknie gehad in het even grote wildbos met beuken, met ertussen een moestuin, een driehoekige vijver en twee bassins voor het houden van karpers en andere vissoorten, geheel volgens de toen geldende klassieke landschapsstijl (zie kaart). In 1922 zijn de beuken gerooid voor de houtverkoop.

De Oosterbroekster Schipsloot ten zuiden van de Borgstee verbond de havezate met de Drentsche Aa, en na 1850 met het Noord-Willemskanaal. Zij maakte deel uit van het geheel van schipsloten en hun verbindingen ten oosten van de landgoederengordel op de Tynaarlorug. In 1814 werd Modderman (overleden in 1804) uiteindelijk opgevolgd door zijn schoonzoon mr. Wiardus Hora Siccama. Hij liet vanwege de wateroverlast in 1830-1836 een nieuwe borg verder westwaarts bouwen. Toen is de schipsloot doorgetrokken tot de vijver achter Oosterbroek II; deze diende toen als haven.

Voor- en achtertuin

Daarmee zijn wij aangekomen in de langwerpige achtertuin, waarin deze vijver domineert. Het geheel, is in 1836 in Engelse landschapsstijl aangelegd door de bekende Drentse landschapsarchitect Lucas Pieters Roodbaard (1782-1851). Hij heeft ook elders in de voormalige gemeente Eelde duidelijk zijn sporen nagelaten, in elk geval in De Braak en op Brinkhoven en zeer vermoedelijk ook bij Noordwijk, Westerbroek, Vennebroek en De Duinen. De voortuin van Oosterbroek wordt gedomineerd door de grote heuvel tussen havezate en Dwarslaan, een natuurlijke ijskelder. En opzij, aan de zuidkant, staat tussen ander hoog geboomte de Sequoiadendron Giganteum, 40 m hoog en met drie volwassen mannen niet te omspannen! Golvende paden, heestergroepen, langwerpige, ovale en bolle bloemperken en de slingerende vijver geven het geheel een speelse indruk.

west

Plattegrond van landgoed Oosterbroek
 Bovenaan: huidige Legroweg. Onderaan: Borgstee met Sterrebosch rechts.
 Links de Molenweg, rechts de Kerklaan.

Foto: Cathrinus Schaafsma

Gebouwen rondom

Havezate Oosterbroek bezat twee boerderijen, de Noorderplaats (nu Oosterbroek 2) en de Zuiderplaats (nu Oosterbroek 4); zij staan op de kadasterkaart van 1832. Dat geldt ook voor het tuinmanshuis (Oosterbroek 3), aan een heus pad, diagonaal van laan tot laan. Het andere witte huisje (Oosterbroek 5a) is in de Tweede Wereldoorlog gebouwd als badhuis, voor zowel officieren als... gastdames! Later werd het een woonhuis, een laboratorium van VNN; het is nu wederom een woning. In 1922 brandde Oosterbroek II af; het werd in 1924 zonder zijvleugels en ridderzaal als het huidige Oosterbroek III (Oosterbroek 5) herbouwd. Tegenover Oosterbroek II verrees in 1870-1878 het ‘dochterhuis’ Hoog Hullen met koetshuis, beiden van trapgevels voorzien. Aan het hoofdgebouw zijn later vleugels gebouwd, het koetshuis is in 1989 afgebroken.

Fredelveld en Duitse Dam

De Dwarslaan zet zich zuidwaarts voort als sintelweg en komt uit bij een waterplas aan de Bonderslaan, de scheiding tussen landgoed Oosterbroek en het Wildeveen. Deze plas is een pingorestant en staat bekend als Koedam alias ‘Shellplas’, een wateroord t.b.v. Shell-personeel. Tussen dit water en Hoog-Hullen strekt zich het vierkante Fredelveld uit, genoemd naar de vroegere bezitter Fred Veldman en zijn echtgenote en Elly (!). Een tijd geleden heeft KGS dit voormalige oorlogsterrein aangekocht en beplant met loof- en naaldbomen. In de oorlog stonden hier de barakken van het wachtpersoneel en verder een aantal tanks en radiomasten. Om de tanks een goede toegang te verschaffen werd in de aanwezige sloot een stevige bakstenen ‘brug’ gemetseld. Zij is nog steeds aanwezig en wordt wel de Duitse Dam genoemd.

Vossenloo en bosrand

Ten zuidwesten van het Fredelveld ligt het complex Breegweestee, twee stenen barakken met een bunker uit de oorlog, later een meubelfabriek en tot voor kort een onderdeel van VNN (Verslavingszorg Noord-Nederland). Sinds juli 2015 staat het complex leeg en is de bevolking ondergebracht in een gloednieuw futuristisch gebouw achter Hoog-Hullen, Vossenloo genaamd. Het gebouw staat in een zogenaamde landschapskamer, een groot weiland tegen het vierkante bos aan de westzijde. In augustus 2015 is de zuidelijke, lange zijvleugel van Hoog-Hullen meteen afgebroken. Het Huis zal zoveel mogelijk in oude luister worden hersteld en gaan functioneren als conferentieoord o.i.d.

In de bosrand aan de andere kant staat alwéér een Duits gebouw, n.l. de vroegere Fernsprechvermittlung (telefooncentrale), eveneens met een bunker ernaast. Hierin huizen, zoals zo vaak in bunkers, tal van vleermuizen; houden

zo! Langs de drukke verkeersweg lieten wij Oosterbroek achter ons, een gebied met een zeer rijke geschiedenis en ook een interessante natuurlijke historie.

Cathrinus Schaafsma

De meikever, ook voor in de soep

Marianne Aalfs (nieuw IVN-lid, woont in Glimmen)

Er komt weer een spannende tijd aan voor de Glimmenaren. Wanneer zouden ze komen om de buurt onveilig te maken. De engelingen zitten nu al 2 tot 3 jaar onder de grond, te vreten aan de wortels van gras en bomen en kruidensoorten, en dan op een dag kruipen ze uit de zwarte aarde naar boven. De meikever (*Melolontha melolontha*) komt ons dorp weer bezoeken. Hoeveel zullen het er dit jaar zijn..... De grote helikopters die rond brommen in de schemering, en in de nacht, tegen het raam aanvliegen en neerstorten. Ze zijn onhandig en een beetje lomp en kunnen alleen maar zo hoog mogelijk vliegen om vervolgens nog harder naar beneden te vallen. Vliegveld Eelde zal veel telefoontjes krijgen, de geluidsoverlast zal deze maand verschrikkelijk worden. s'Ochtends als je naar buiten loopt zal het weer een chaos zijn van neergestorte vliegers, wrakstukken overal. Dan is het zaak om ze op te rapen, als ze nog een beetje in leven zijn. De vleugels eraf schroeven en de poten af te zagen. Boter in de pan en aanbraden en in een bouillon van kip gaarkoken. Daarna eventueel in de vijzel fijn stampen en de bouillon door de zeef. De bouillon kun je binden met wat eigeel. Een heerlijk nieuw Glimmens streekrecept wat in de maand mei op tafel kan worden gezet. In het midden van de 20ste eeuw werd deze soep in Frankrijk en Duitsland echt gewaardeerd. Schijnt dat het smaakt naar kreeftensoep.

Dan ineens zijn ze er niet meer. Ze zitten of in de soep, opgegeten door de mens, of door de vogels, muizen of andere dieren. Dan moeten we een jaar wachten tot de nieuwe generatie zich weer laat zien. Het is een prachtig fenomeen in Glimmen

Het is mei en daar komen ze weer, brommend door de lucht. De Meikevers

Boeken

- **Niet zonder elkaar** (bloemen en insecten)
Louis Schoonhoven e.a.
ISBN 9789082043648
- **Wijsgeer in het Wild** (essays over mens en natuur)
Johan van de Gronden
ISBN 9789025306748

Beste lezers van GROEN, de bovenstaande in 2015 verschenen boeken wil ik graag bij jullie aanbevelen.

Ik word er materieel niet beter van als ik ze bij jullie aanbeveel. Het heeft echter wel mijn kennis van en inzicht in de natuur verrijkt.

Deze verrijking gun ik jullie van harte.

Het eerste boek ontving in 2015 de Jan Wolkersprijs.

Het boek vertoont een grote verwantschap met het Verkade-album van Jac.P.Thysse: 'De Bloemen en haar Vrienden', uit 1934.

Bij het lezen word je ondergedompeld in de wondere wereld van bloemen en insecten, die niet zonder elkaar kunnen. Verleidingen, trucjes, bedrog en concurrentie spelen een rol. Insecten en bloemen proberen zich aan elkaar te binden.

Het is een kwestie van overleven!

Het tweede boek is van heel andere aard.

De schrijver is filosoof en directeur van het Wereld Natuur Fonds.

Hij verkent het schemergebied tussen wijsbegeerte en natuurbescherming.

Er wordt gespeurd naar de amper begrepen relatie tussen de levende talen en biologische diversiteit. Hij leidt ons naar de bronnen van de westerse natuurbeweging. Op de achtergrond speelt de vraag naar de morele dimensie van natuurbehoud.

Hebben moraal en landschap iets met elkaar te maken?

Als er geen plukje ongerepte wildernis meer over is, wat houdt natuurbescherming dan nog in?

De laatste zin van het boek luidt: 'Zolang wij ons nog door schoonheid en kennis laten beroeren is alles mogelijk.'

Jille Eilander

Groningen, Groene Stad

Fiets-/wandelroutes door natuur in en om de stad

Stadsecologie is ‘hot’. Steeds meer ontdekken we de biodiversiteit in steden. Terwijl de biodiversiteit op het platteland al decennia afneemt door grootschaligheid en intensivering van landbouw en veeteelt. De belangstelling voor groene steden is groot, om verschillende redenen: groen in de stad heeft een positief effect op de gezondheid van mensen, het reinigt de lucht en is bovendien rustgevend en stress verlagend. Ook absorbeert het de warmte en zorgt het ervoor

dat de temperatuur in de stad op warme zomerdagen nog enigszins aangenaam blijft. En *last but not least*: de stad is ook een interessante biotoop voor veel soorten, bijvoorbeeld die van nature van rotsen en stenen houden. Zelfs weide- en watervogels (scholeksters, aalscholvers) zien we steeds meer in de stad. Natuur en stad vloeien in elkaar over en verdragen elkaar. Stadigers zijn nog vaak geneigd de stad uit te gaan als ze willen wandelen of fietsen, bijvoorbeeld naar Eelde-Paterswolde. Dat is heel gezond. Maar ze hebben ook goede redenen om het dichterbij te zoeken. En voor wie in de omgeving Eelde-Paterswolde woont, kan het wel eens heel leuk zijn om op de fiets te stappen en te kijken hoe groen en divers het is in en om de stad. De Gemeente Groningen heeft jaren achtereen gestreefd naar de verbinding van groene gebieden in de stad met elkaar en met de natuur buiten de stad, om zo de biodiversiteit te vergroten. Dit noemen we de stedelijke ecologische structuur (SES). Daarnaast is het groenbeheer steeds meer ecologisch geworden, bijvoorbeeld door schapenbegrazing en zijn op veel plekken ook poelen uitgegraven en bloemrijke velden en bermen gecreëerd. Met als gevolg dat het hier en daar barst van de kikkers en de aantallen en soorten vlinders en libellen fors zijn toegenomen: zelfs de groene glazenmaker laat

zich al zien. De IVN-werkgroep Stadsecologie (afdeling Groningen-Haren) heeft vijf jaar lang fietsexcursies georganiseerd langs de SES en op basis van alle verzamelde kennis een prachtig boekje gemaakt: *Groningen Groene Stad*, met een beschrijving van de mooiste groene gebieden in en om de stad, prachtig fotomateriaal, fiets-/wandelroutes en interviews met mensen die het gebied kennen en de visie achter het beheer kunnen verwoorden. Ook de Onlanden bijvoorbeeld komen daarbij aan bod en het Tussengebied tussen Groningen en Haren.

Het boekje is te koop in boekwinkels in de stad (ook bij Boomker in Haren) en bij de VVV. Het kost € 9,95 in de winkel en is ook te bestellen via de website www.ivn.nl/afdeling/groningen-haren.

Lammert Tiesinga

Terreintje voor bijen

Als uitvloeisel van een bijenconvenant van eind 2012 en vanwege het 100-jarig bestaan in 2014 van de Imkersvereniging Haren-Paterswolde wordt aan de Helmerdijk in Paterswolde een terreintje met grasland, enkele boomgroepen en een poeltje heringericht en beplant met bij-vriendelijke bomen, o.a. linden, wilgen, fruitbomen en bij-vriendelijke struiken. Een stapel wortelkluiten en stammen hout gaan dienen als winteroverlevingsplek voor insecten. Het poeltje wordt wat opgeschoond en ook komen er kruidenrijke graslandjes. Achter een raster zal een bijenkast voor honingbijen worden geplaatst. Om ruimte te maken voor de nieuwe aanplant is veel bestaand geboomte, o.a. sparren, in februari gekapt. Een aantal goede bomen die van belang zijn voor bijen, o.a. wilgen en een Prunus, zijn blijven staan, evenals enkele kleine groepen sparren, berken en elzen ten bate van diverse vogelsoorten.

Op de nationale boomplantdag op 16 maart hopen we met hulp van kinderen van een basisschool veel te kunnen aanplanten. Een wandelpad geeft toegang tot het terreintje (met voorlopige naam 'bijenbos').

Het project is een samenwerking tussen de Gemeente, Imkersvereniging Haren-Paterswolde en IVN Eelde-Paterswolde.

Leo Stockmann

Nieuwe eiken langs Groningerweg

Begin maart van 2015 zijn ongeveer 80 oude(re) eiken tussen fietspad en rijweg van de Groningerweg tussen Paterswolde (Meerweg) en Eelderwolde gekapt. De bomen waren niet meer in goede staat vanwege de wortelbeschadigingen door aanleg van nieuwe riolering en het nieuwe fietspad van enkele jaren geleden. In Groen voorjaar 2015 staat een foto van de oude situatie ter hoogte van de afslag naar Schelfhorst. Inmiddels zijn er weer bomen aangeplant, in grote en diepe plantgaten gevuld met zwarte grond. Twee palen bij elke boom moeten ervoor zorgen dat ze bij stevige wind niet scheef gaan staan. Wat mij betreft had er ook wel aan de weg- en aan de fietspadzijde een paaltje gemogen. Nu heeft een grasmaaimachine weer een grote kans de onderstam te beschadigen. Een verkeerde bezuiniging lijkt me. Ik zou willen dat de bomen toch zeker anderhalve eeuw mee gaan.

Leo Stockmann

ELECTRO WORLD
SPECIALTANK

WASMACHINE STUK?

Wij repareren alle gerenommeerde merken

BEL DIRECT
050-3095126

Miele
er is geen betere

AEG

BOSCH **SIEMENS**

Electro World Balsters
Assen Groningerstraat 187
Eelde Hoofdweg 81
tdeelde@electroworldbalsters.nl

BESTE SERVICE

Erkend **UNETO-VNI**
Elektrotechnisch
Reparatiebedrijf

ELECTROWORLD.NL

Vos Vision Optiek heeft stijl voor ogen...

EMPORIO ARMANI

PURA

ESPRIT
eyewear

Ray-Ban

GUCCI

DIESEL

HERMAN JULIEN

DOLCE & GABBANA

Vos Vision Optiek combineert de oogzorg van de optometrist met de trends van de toonaangevende modemerken als Esprit, Gant, Dolce & Gabbana, Diesel, Mexx, Ray-Ban etc. Kwaliteit en mode voor uw ogen.

VOS VISION
OPTIEK

Hoofdweg 179^e, Paterswolde www.vosvision.nl
tel. 050 - 309 18 88 | fax 050 - 309 21 44

HET
EKO
HUIS
BIOLOGISCH WINKELEN

WELKOM BIJ
HET EKO HUIS,
BIOLOGISCH
WINKELEN!

WIJ ZIJN OOK ONLINE
TE VINDEN.

www.hetekohuis.nl
www.facebook.com/hetekohuis.nl

WE ZIEN U GRAAG BIJ HET EKO HUIS,
HOOFDWEG 73, EELDE

Tel: 050 - 85 11 830 | ma t/m do 9.00-18.00 | vr 9.00-21.00 | za 9.00-17.00

*"Florahof" Tuincentrum
Aangesloten bij de Vereniging
van hoveniers en
groenvoorzieners*

Tuinaanleg
Beplanting
Onderhoud

T.W.Ubels

Burg. Legroweg 34
9761 TC Eelde

tel: 050-3094756
fax: 050-3095236
www.tuincentrumflorahof.nl

Tuin Centrum
Fa. W. Rutgers
Sterk in het groenewerk

- Voor al uw kamer en tuinplanten
- Levering van alle soorten bloemwerken

Hoofdweg 242
Paterswolde
tel: 050-3091749

E. ROLFES

Hoofdweg 176, Paterswolde
 tel.050 - 309 24 91

Ruime sortering:
 Hengelsport - Voeders - Zaden
 Dierbenodigdheden
 Laarzen - Wietjes klompen, enz

**KOM KIJKERS
 KIJKEN**

Foto Sipkes
**De Verrekijker-
 specialist**

Swarovski
Leica
Zeiss
Bynolyt
Vortex

Verrekijkerwinkel.nl

SIPKES [●]

Poelestraat 19
 050-312 86 84
 Groningen

Ook op zondagen bent u welkom.

Albert Heijn, Hoofdweg 202 in Paterswolde is voortaan elke zondag open. Dus wandel gerust bij ons binnen. U bent van harte welkom.

**Elke zondag zijn we open
van 16.00 tot 20.00 uur.**

Albert Heijn, Hoofdweg 202, Paterswolde.

Gewoon bij Albert Heijn.

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

- Vogels:** P.Feenstra, M.Hols, J.Kadijk, B.van Manen,
J..Meeder, J.Nienhuis-Poel, A.J.Pot-Ellen,
S.Rienks, L Stockmann, W.Zandt, A.van der Zijpp,
A.Smeenge, N.Smeenge, J.Bokma, J.Nienhuis,
G.Brink, T.Bouwman
Afdeling Vries: H.Eggenhuizen, J.Fekkes,
K.Bouwer, M.van Nieff, B.Visch, A.H.v/d Meulen
- Planten:** T.v.d.Berg, Y.de Boer, F.Nijdam, L.Bierdrager,
J.Eilander, L.Odding, R.Douma, L.Stockmann,
J. v.d. Werff, W.Kramer, F.Wilkens, M.de Goeij
- Publiciteit:** T.v.d. Berg, L.Stockmann, Y.de Boer, M.de Goeij
- Brom:** A AB, E.de Boer, T.v.d. Berg, W. Kramer,
W.Jonker-ter Veld.
- Jeugd:** A.AB, T.v.d. Berg, J.Eilander, M.Loenen, R.Hiemstra
G.Rietema, M.de Boer, A.J. Pot-Ellen,
N.Smeenge, F.Puik, A.van den Berg van Saparoea, D.Buist.
P.Feenstra, J.van der Werff.
- Natuurlijke Historie:** Combinatie Ol Eel/IVN
J. Eilander, Y de Boer, F.Nijdam, A.Trox,
G.Rietema, J. Arends, C.Schaafsma, J.K.Westerhof.
- Vlinderkampje:** T.v.d. Berg, R. Douma, A. Zoon, M.de Goeij,
M.Wilkens, F. Nijdam, B.v.d.Velde,A.v/d Zijpp
Y.de Boer, J. v.d. Werff, W.Hoekema, L. Bierdrager,
J. Steyvers, W.Kramer, J. Eilander, L.Odding.
- Vormgeving Groen:** Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
- Redactie Groen:** Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com
Ynze de Boer: ynzedeboer@hetnet.nl
- Distributie Groen:** Lideke Jorritsma
- Advertenties:** Jan van der Werff
- Site:** <http://www.ivn.nl/eeldepaterswolde>
- Websitebeheer:** Henk von Eije, Maaike de Goeij en Aafke Pot-Ellen.